

Ni rei ni arxiduc: Francisco

El president valencià, Francisco Camps, als peus d'un quadre de Jaume I al Palau de la Generalitat.

L'exhortació perquè li diguen Francisco i no Francesc significa la liquidació definitiva de l'esperit valencianista que Camps preconitzà a la precampanya del 2003, amb al·lusions constants a Jaume I i l'arxiduc Carles. Avui pensa més a rellevar Mariano Rajoy a Madrid que no pas a promoure la cultura autòctona.

Franz Morak és un personatge curiós. Actor i cantant austríac, del 2000 al 2007 compatibilitzà aquestes dots amb el càrrec de secretari d'estat: de Cultura, primer, i d'Art i Mitjans de Comunicació, després. D'aquests set anys a l'arena política, el senyor Morak sempre recordarà aquell singular aspirant a president d'una institució anomenada Generalitat Valenciana que, en estrenar-se el 2003, l'endemà del concert d'Any

Nou dels Xiquets Cantors, va plantar-se a Viena per parlar de l'arxiduc Carles.

Morak va trobar un Francisco Camps obsedit, delerós que arribara el 2006 per a celebrar, amb grandiositat, el tercer centenari de la jura dels Furs valencians per part de l'opositor als borbons. Seria "l'Any de la Dinastia dels Àustries", i s'hi celebrarien tot d'exposicions, concerts, conferències i, fins i tot, "intercanvis culturals entre el Palau de les Arts de

València i l'Òpera de Viena i el Festival de Salzburg". Però el 2006, de Salzburg, València tan sols n'acabà rebent un equipet de futbol de tercera a qui David Villa, David Silva i companyia van despatxar en mitja horeta, durant la prèvia estival de la Champions League.

Camps tan sols ha tornat en dues ocasions a Viena, de la cita amb Morak ençà. La primera, el juliol del 2003, dies després de ser proclamat president, hi va fer cap dins d'una minironda per l'Europa central, i va reunir-se amb membres del Cercle d'Economia austríac i representants del Bank Austria. L'arxiduc ja no era l'objecte de les converses. El segon pelegrinatge no arribà fins cinc anys més tard, el proppassat mes de juliol, quan va anar-hi a animar la selecció espanyola de futbol en la cursa cap al campionat d'Europa. Va poder colar-se a la concentració i fotografiar-se amb Luis Aragonés gràcies a la mediació del president del Vila-real CF, Fernando Roig, que al seu torn és cap visible de Valmor Sport, la societat que gestiona el gran premi de València de fórmula 1.

Del Camps austríacista res no en queda. Si mai hi hagué res —la política és un art, com pot donar-ne fe l'actor Morak—, diversos gestos recents demostren que la campanya electoral del 2003, la primera que va dur-lo al Palau de la Generalitat, anava farcida d'actes mirant a la galeria. La pujada al Penyagolosa el darrer diumenge d'octubre del 2002, l'inici oficial de la campanya a Morella, l'anunci al monestir de la Valldigna que crearia les fundacions Renaixença i Consolat de Mar... Sense oblidar el seu jurament a les Corts, amb la mà dreta sobre els Furs (i la Bíblia, també), i un discurs d'investidura íntegrament en valencià que va llegar frases com aquesta: "Vam recuperar alhora l'autogovern i la democràcia, i quan votem, a més de pronunciar-nos en termes polítics, fem un acte de confirmació de la nostra intenció de voler seguir sent un poble diferenciat entre els pobles que caminen junts."

El cap del Consell, en canvi, acaba de d'ordenar —i ha tingut efecte immediat als noticiaris— que a Canal 9 i Ràdio 9 l'anomenen Francisco i no Francesc, com li deien fins ara. A més, fa més ús del castellà a les intervencions, en què es refereix a "la Comunidad" en compte de "Comunitat Valenciana" i en què arriba a traduir institucions històriques de la

EL TEMPS

Durant el seu mandat, les visites de Francisco Camps a Viena han tingut a veure amb la selecció espanyola de futbol, més que no amb la dinastia dels Àustries.

Generalitat com ara el síndic de greuges, que als seus discursos ha passat a ser el “síndic de agravios”.

Decàleg al fem. Una prova fefaent d'aquesta deixadesa en matèria de promoció de la cultura autòctona és la inutilitat de la Declaració d'Ares, un decàleg de foment del valencià aprovat el 2003, tan bon punt Camps accedí a la presidència. Més enllà del simbolisme –Ares fou el primer municipi valencià conquerit per Jaume I, i a la redacció del document participaren sots-secretaris de totes les conselleries, sota el lideratge de qui era conseller d'Educació i Cultura, Esteban González Pons–, la norma no ha tingut virtualitat. La instantània dels redactors al costat del monòlit que recorda el monarca, al bell mig de la plaça del poble, fou l'autèntic objectiu de la trobada. El foment de la llengua pròpia a les comunicacions internes i externes de la Generalitat ha estat minso. Tan sols es respecta l'apartat que requeria retolar els cartells dels edificis públics en valencià, com ja passava abans.

Cal dir “requeria”, i no “requereix”, perquè el decàleg és història. Una proposició no de llei presentada pel grup parlamentari Compromís, que instava el Consell a atendre la Declaració, ha rebut els vots en contra dels diputats del PP, i per tant, la seua inhabilitació.

Què ha succeït, del 2003 ençà? Primer de tot, molt important, el toc d'alerta de l'ex-president Zaplana, que va advertir José María Aznar del “nacionalisme” encobert del primer Camps. Aquest, pogué perdre el control del partit –especialment, a Alacant– i després de rebre l'oportú avís de qui encara presidia el govern estatal, es féu enrere amb rapidesa. Instantàniament. Ara, ja sense Aznar ni Zaplana a la vida política i amb unes majories absolutes a favor seu encara més abassegadores, Camps és conscient que rellevar Mariano Rajoy al capdavant del PP exigeix de transmetre una imatge diametralment oposada a la de la campanya del 2003. A tot estirar, practica un “regionalisme benentès” que agrada amplis sectors del seu partit a Catalunya, les Balears, Galícia, Andalusia o les Canàries, i que és del tot assumible per la resta de la formació. A qui del PP molesta, per exemple, que el Cor de la Generalitat participara a la sessió d'investidura del 2007, per primera vegada? A qui molesta l'himne oficial valencià?

En castellà. Per si n'hi havia que encara tenien inconvenients –tot i l'explícit “ofrenar noves glòries a Espanya”–, Camps acaba d'encarregar al tenor madrileny Plácido Domingo l'enregistrament de dues versions de l'himne: la tradicional i una de nova, en castellà.

No ha estat, ni de bon tros, l'únic gest de simpatia envers la llengua del *Quixot* que ha tingut el cap del Consell en els cinc anys i mig que acumula com a president de la Generalitat. La Ciutat de les Llengües que ha projectat a Castelló de la Plana convertirà la ciutat, segons que ha dit, en “la capital del castellà al món”. El centre va anunciar-se el 2005 i encara no s'ha materialitzat –a banda dels sous que cobren l'ex-alcalde de la vila i conseller delegat del projecte, José Luis Gimeno, el seu xofer al cotxe oficial i diversos assessors–, per bé que enguany podria haver-hi notícies. La consellera de Cultura, Trinidad Miró, va observar el 5 de desembre passat –després d'una interpel·lació de Compromís en el sentit d'avortar el centre– que calia “encetar un període de reflexió per a repensar el futur del projecte”; una setmana després, la Ciutat de les Llengües deixava de dependre del seu departament i passava a l'àrea de grans projectes, dins d'Economia i Hisenda. El titular, Gerardo Camps, ha confirmat la continuïtat de Gimeno i la participació de l'Institut Cervantes.

Igualment, Camps pronuncià la conferència “El español en el mundo”, a la convenció del PP del 2006. “L'espanyol ens obre moltes portes i ens dona veu pròpia”; també “facilita les inversions, perquè és una eina socio-cultural molt potent, un ariet d'avantguarda i penetració”, digué Camps, que alertà d'un aïllament del castellà a la UE: “Miren de descavalcar-lo, i no ho hem de permetre; ni l'italià ni el francès ni l'alemany, no tenen la projecció de l'espanyol.”

Sense deixar Brussel·les, Camps tampoc no va dubtar a reviscolar el secessionisme lingüístic. El memoràndum de les llengües enviat per l'estat el desembre del 2004 avalava la fórmula “català-valencià”, opció que enervà el president, que no es tranquil·litjà fins que l'executiu Zapatero va confirmar-li que hi hauria traductors de valencià a la UE.

Aquell mateix desembre, Camps va decidir d'interrompre la sessió de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua que era a punt de parir un dictamen que, per clara majoria dels membres –designats pel PP i pel PSPV-PSOE–, avalava la unitat de la llengua i la denominació “català-valencià”. El conseller del ram, Alejandro Font de Mora, va fer acte de presència a la sala a fi de malbaratar-lo, com finalment aconseguí, sota l'ame-

Reunió del primer conseller de Cultura de Camps, Esteban González Pons, celebrada el 2004 a Ares (Alt Maestrat), a fi d'aprovar un decàleg lingüístic que no s'ha aplicat. A la dreta, l'actual consellera, Trinidad Miró, substituï el president als diversos homenatges multilaterals fets el 2008 al rei en Jaume.

naça d'emprendre represàlies “legals” contra els acadèmics.

A la reforma estatutària aprovada el 2006, Camps forçà la inclusió de vuit referències a l’“idioma valencià”, una expressió la valdesa legal de la qual fins i tot genera confusió entre els experts.

L'article 57 de l'Estatut recull una altra passió del president valencià: el monestir de la Valldigna. Va fer mans i mànigues perquè retornara el claustre que hi havia a Madrid i que lluïra encara més l'article en qüestió, que fa: “El Reial Monestir de Santa Maria de la Valldigna és temple espiritual, històric i cultural de l'antic Regne de València, i és, igualment, símbol de la grandesa del Poble Valencià reconegut com a Nacionalitat Històrica.”

Al mateix monestir, a la precampanya del 2003, Camps prometé de reinstaurar el dret civil valencià, un somni fet realitat a l'Estatut, però que costa d'estendre a la vida real. També mostrà intenció de crear les fundacions Renaixença i Consolat de Mar. La primera apareix a les dues modificacions de la llei 4/1998, de patrimoni històric, fetes al 2004 i al 2007, per bé que el text es limita a dir que la Generalitat “procedirà a crear-la”, cosa que encara no ha fet, a fi de “vetllar per la conservació, recuperació i difusió dels elements de la identitat dels valencians com a poble”. La segona, va reduir-se a un acord de col·laboració signat el se-

tembre del 2003 amb el govern balear de Jaume Matas i amb l'exclusió expressa de Catalunya, una entesa frustrada aviat per la manca de sintonia personal entre tots dos presidents. Matas era zaplanista.

Al debat de política general del 2005 es féu un nou anunci en va, quan Camps oferí traduccions gratuïtes de les versions digitals dels diaris valencians. Només el Grupo Zeta hi va mostrar interès, però ni així no es pot llegir *Mediterráneo* en la llengua majoritària a les comarques del nord. Pel que respecta a l'ús de la llengua, l'institucional www.somcomunitat.es deixava clar que no importava la correcció (vegeu EL TEMPS núm. 1.273), i les trobades d'escoles en valencià tampoc no han rebut suport.

Més valencià que ningú. Malgrat tot, Camps ha lligat la paraula “valencianisme” al seu partit, i té èxit. El 2007 va omplir de senyeres coronades la plaça de bous de València i va deixar els partits *blaveros* —que el 1999 havien obtingut un 4,76% i el 2003 un 3,03%— en un irrisori 1,67%. A la mateixa campanya electoral va anar al Puig, un altre indret simbòlic, i hi va etzibar: “Proclame que tot el valencianisme polític i tot el sentiment valencianista es troba avui al PP.” Minuts abans s'hi havia recitat Vicent Andrés Estellés, “assumiràs la veu d'un poble, i serà la veu del teu poble, i seràs,

per a sempre, poble...” com tantes vegades ha deixat anar Camps a les Corts la divisa “nosaltres, els valencians”, i com tantes vegades, al mateix hemicicle, ha convidat els dos diputats del Bloc “que tant estimen aquesta terra”, a ajudar-lo.

El 2006 no se celebrà l'Any dels Àustries. El 2008, l'Any Jaume I sí que en va tenir ressò, però Camps no va acudir a cap dels homenatges —el principal, el de Poblet—, que van retre al monarca els governs de l'antiga corona d'Aragó: ho va delegar en la seua consellera de Cultura, Trinidad Miró. El mateix 2008, en canvi, la Generalitat va col·laborar amb Castella-Lleó per impulsar la Ruta del Cid, amb final en territori valencià.

La resposta a aquest viratge de 180 graus potser anava implícita en el primer discurs d'investidura. Responent el síndic d'Esquerra Unida, Joan Ribó, que havia criticat les manifestacions a favor del transvasament de l'Ebre que incloïen “paella per a tots”, Camps va posar-se sensible: “No sé per què parlem amb tant de menyspreu de la paella. Li puc ben assegurar, i n'estic orgullósíssim, que tota la meua vida, cada diumenge, ens hem reunit familiarment al voltant d'una paella. Desconec al voltant de què es reunia vostè i la seua família, però li assegure que jo estic orgullósíssim d'això.”

Victor Maceda